

6. Кравець В.О., Кухаренко В.М. Інформаційний освітній простір України для безперервної освіти // *Telematics and Life-Long Learning. Proceeding of the International Workshop*. – Київ, 2001. – с. 116-121.
7. Матвійчук А.Я. Комп'ютерні програми на лабораторних заняттях з електротехніки. Трудова підготовка в закладах освіти, №12, 2009 р. – С. 39-41.
8. Положення про проведення апробації електронних засобів навчального призначення / Міністерство освіти і науки України (МОН). Наказ № 433 від 02.06.2004 за N 757/9356 - Офіц. вид. К. Законодавство України. / Про проведення апробації електронних засобів навчального призначення у загальноосвітніх, професійно-технічних, вищих педагогічних навчальних закладах та інститутах післядипломної освіти педагогічних кадрів у 2007/2008 навчальному році, від 03.10.2007 р. № 868
9. Профессиональная педагогика: учебник для студентов по пед. специальностям и направлениям, ред. С. Я. Батышева. – М.: «Профессиональное обозрение», 1997. – 512 с.
10. Рашкевич Ю., Пелешко Д., Пасека М., Стецюк А. Проектування Web-орієнтованих розподілених навчальних систем // *Telematics and Life-Long Learning. Proceeding of the International Workshop*. – Київ, 2001. – с. 143-152.
11. Притуляк К. А. Аналіз тенденцій розвитку сучасних педагогічних програмних засобів навчання в умовах інформатизації навчально-виховних процесів. [Електронний ресурс] : [сайт Острів знань. Аналіз тенденцій розвитку сучасних ППЗ] / К А. Притуляк. – Режим доступу: http://ostriv.in.ua/index.php?option=com_content&task=view&id=649&Itemid=1067.%20. – Заголовок з екрану.
12. Сумський В.І. Методика і теорія застосування ЕОМ у процесі вивчення фізики у педагогічних закладах: Монографія, Вінниця: ВДПУ, 2003. – 380 с.

У статті пропонується методика застосування комп'ютерних програм у процесі виконання лабораторних робіт з електротехніки студентами, які навчаються за спеціальністю «Педагогіка і методика середньої освіти. Фізика. Технологічна освіта».

Наведено приклад виконання віртуальної лабораторної роботи на тему «Дослідження співвідношення між діючими та амплітудними значеннями параметрів електричного кола змінного струму».

Ключові слова: методика викладання електротехніки, застосування персонального комп'ютера, електронна програма EWB.

В статье предлагается методика применения компьютерных программ в процессе выполнения лабораторных работ по электротехнике студентами, которые обучаются по специальности «Педагогика и методика среднего образования. Физика. Технологическое образование».

Приведен пример выполнения виртуальной лабораторной работы на тему «Исследование соотношения действующих и амплитудных значений параметров электрической цепи переменного тока».

In the article the method of application of the computer programs is offered in the process of implementation of laboratory works from the electrical engineering by students which study after speciality «Pedagogics and method of secondary education. Physics».

The example of implementation of virtual laboratory work is resulted on the theme of «Research of correlation between the virtual and peak values of parameters of electric circle of alternating current».

УДК 37.022+7.038.531

ББК 60.84+83.7

М.М. Митник
м. Тернопіль, Україна

ТИПОЛОГІЯ ПРЕЗЕНТАЦІЙ ЯК ВИД ІНШОМОВНОЇ ПУБЛІЧНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

На сучасному етапі розвитку суспільства міжнародна співпраця і взаємодія є основними умовами інтеграції нашої країни у світовий простір економіки й інших галузей. Через це навчання іноземним мовам стає все більше професійно спрямованим, а набуття комунікативних умінь і навичок – необхідністю. Тому актуальною проблемою стає вивчення презентації як однієї з нових форм комунікативної діяльності. Презентаційні вміння застосовуються фахівцями різноманітних професій з метою ознайомити суспільство зі сферою своєї діяльності, результатами наукових досліджень та іншими досягненнями.

Проведення презентацій перестало бути привілеєм ділових людей, які використовують її як ефективний спосіб рекламування і продажу своєї продукції [6].

Нині презентацію розглядають як жанр публічної промови, тому виникає необхідність у навчанні й формуванні презентаційних умінь і навичок майбутніх фахівців різних галузей. Для полегшення розуміння сутності презентації, її ролі в навчальному процесі необхідно не тільки розглянути трактування даного поняття вітчизняними і зарубіжними науковцями, але й виокремити характерні ознаки різних видів презентацій, які є необхідними для їх подальшої класифікації.

Мета даної роботи полягає в аналізі трактування поняття «презентації» і дотичних до неї понять вітчизняними й іноземними авторами для подальшого формулювання робочого визначення презентації; удосконалення класифікації презентацій за певними ознаками для розробки відповідної методики формування комунікативних презентаційних умінь в іншомовній публічній професійній діяльності.

Оскільки презентація є предметом вивчення ділової риторики і розглядається нею як різновид публічного монологічного мовлення, то у вітчизняних наукових джерелах дане поняття за значенням ототожнюється з публічним виступом, публічною промовою і доповіддю. Але проведений нами аналіз словникових статей не підтверджує подібне припущення. Дійсно презентація характеризується ознаками, спільними для усіх трьох попередньо наведених понять, але найближчою за значенням до неї є доповідь, яка трактується як «прилюдне повідомлення на певну тему» [4, с.319].

Іншомовні словники подають перелік подібних значень слова «презентація», серед яких варто виділити такі: 1) акт представлення чого-небудь; 2) виступ, під час якого представляють щось публіці; 3) спосіб представлення будь-якого продукту, речі, наукової праці, ідей та ін. [10; 14].

В автентичних джерелах і науково-методичній літературі презентація трактується як процес спілкування (комунікації), при якому повідомлення передається від однієї людини (чи групи) до іншої [17, с.7]. Тому, узагальнюючи все вищевикладене, нами пропонується таке робоче визначення: презентація - це жанр публічного виступу і вид комунікативної діяльності, який спрямований на передачу групі осіб різного роду інформації.

Варто зазначити, що необхідним компонентом формування комунікативних умінь і навичок при вивченні іноземної мови професійного спрямування є застосування матеріалів, присвячених навчанню презентації. Для цього ми пропонуємо розглянути різні типи презентацій, згрупувати їх за характерними ознаками і при потребі доповнити.

Вітчизняні й зарубіжні автори по-різному класифікують презентації залежно від їх особливостей. Наприклад, Л. Арредондо стверджує, що поділ презентацій потрібно здійснювати на два типи – інформативну і рекламну [1]. У свою чергу, К. Локкер виділяє три типи презентацій: інформативну, спонукальну і презентацію-вираження доброї волі [12]. С. Обер, окрім трьох вказаних типів презентацій, поділяє інформативні презентації на звітні і навчальні [15]. Р. Уотлей пропонує три види спонукальної презентації [18]. О. Попова, Л. Введенська і Л. Павлова пропонують розглядати презентації відповідно до розміру аудиторії і виділяють зовнішні і внутрішні, які в свою чергу поділяються на вертикальні і горизонтальні, низхідні і висхідні [1; 3; 7]. О. Зарецька виділяє чотири категорії презентаційних виступів відповідно до способу подачі матеріалу [5], а Р. Ботавіна розглядає публічні виступи на предмет презентації [2].

Аналіз науково-методичної літератури з даної проблеми свідчить, що науковці класифікують презентації відповідно до різних чинників. Їхній перелік ми поклали в основу згрупування презентацій таким чином:

1. Належність учасників комунікативного акту до певного культурного соціуму.
2. Аудиторія, для якої проводиться презентація.
3. Кількість презентаторів і масштаб дії.

4. Спосіб подачі матеріалу.
5. Мета презентації.
6. Предмет презентації.
7. Форма передачі інформації.
8. Стиль спілкування.

Відповідно до приналежності учасників комунікативного акту до певного культурного соціуму можна виділити два типи презентацій [7]: інтракультурні, які проводяться в межах однієї країни, а презентатор з аудиторією належать до однієї культури; інтеркультурні, які організовуються для представників інокультурного соціуму. Подібні презентації відбуваються на міжнародних форумах, конференціях, виставках.

У рамках інтракультурного типу залежно від аудиторії дослідники виділяють зовнішню і внутрішню презентацію [6; 7]. При проведенні внутрішніх презентацій презентатор і аудиторія знаходяться в рамках однієї корпоративної структури. О. Попова вважає, що комунікації всередині будь-якої організаційної структури існують у двох видах: вертикальні комунікації, при яких інформація всередині організації переміщається з рівня на рівень у рамках вертикальної ієрархії, і горизонтальні, при яких відбувається обмін інформацією між підрозділами або співробітниками [7]. Тому внутрішні презентації поділяються на вертикальні і горизонтальні, а вертикальні презентації в залежності від ієрархічних позицій комунікантів можуть бути в свою чергу як низхідні так і висхідні [1; 7]. Зовнішня презентація проводиться для запрошеної аудиторії (представників інших підприємств, установ) і не виключає присутності колег презентатора [13].

Залежно від кількості презентаторів і масштабу дії виділяють два види презентацій: колективні, ті що готуються і проводяться групою фахівців з різних галузей і індивідуальні, підготовка і проведення яких здійснюється однією людиною.

Л. Введенська і Л. Павлова пропонують розглядати презентації відповідно до розміру аудиторії і виділяють три типи презентацій, умовно називаючи їх публічними, камерними і приватними [3].

О. Зарецька розподіляє презентаційні виступи на чотири категорії залежно від способу подачі матеріалу [5]: експромтна презентаційна промова; імпровізована презентаційна промова; завчена презентаційна промова; написана і прочитана презентаційна промова.

Відповідно до поставленої мети виділяються такі основні типи презентацій:

І. Інформативна презентація. Як правило, будь-яка презентація є інформативною, тобто несе нову інформацію. Проте на відміну від інших у інформативній презентації основний акцент ставиться на повідомлення і передачу інформації [1; 12; 15; 18]. Вона ж, у свою чергу, поділяється на звітну і навчальну.

1) звітна презентація інформує аудиторію про виконану роботу, поточні події, проведені заходи, проекти, здійснені угоди та інші види діяльності;

2) навчальна презентація передає аудиторії різноманітні знання, уміння і навички. Аналіз іншомовних джерел дає можливість розділити її на демонстративну презентацію і презентацію-тренінг [11, с.15].

а) демонстративна презентація не тільки передає інформацію, але й сприяє набуттю яких-небудь умінь чи навичок. Основною рисою даної презентації є її наочність (звідси й назва – «demonstrative presentation»). Іноземні автори особливу роль відводять контролю набутих умінь і навичок, тому велика увага приділяється етапу питань і відповідей для повнішого розуміння презентації, з'ясування деталей, неясних моментів [11]. А для закріплення сформованих навичок, запобігання і виправлення можливих помилок слід відвести час на апробацію представленої інформації.

б) презентація-тренінг передає аудиторії яке-небудь знання з використанням наочних матеріалів. Важливу роль відіграє контакт з аудиторією, який покращує сприйняття інформації. Тому презентатор повинен вміло використовувати як вербальні, так і невербальні

засобами спілкування, серед яких засоби виразності мови (метафора, алегорія, гіпербола, риторичні питання тощо), фрагменти художньої мови (вірші, цитати, анекдоти та інше), мова людського тіла («body language»).

II. Спонукальна презентація проводиться для того, щоб переконати аудиторію змінити свою думку, ставлення, прийняти точку зору презентатора, пропонувані ним шляхи вирішення проблеми, купити рекламований продукт або послугу. Л.Арредондо називає таку презентація просто рекламною [1]. Залежно від того, який намір має презентатор, тобто на що спонукає аудиторію, на конкретну фізичну дію (купити продукт) чи розумову діяльність (обдумати певну проблему) виділяють два типи спонукальних презентацій: презентація-спонукання до дії і презентація-спонукання до роздуму.

III. Презентація-вираження доброї волі, основним завданням якої є створення дружньої і сприятливої атмосфери [12].

1) вітальна презентація є різновидом презентації-вираження доброї волі. Вона проводиться для ювілярів, заслужених працівників і видатних діячів і супроводжуються нагородженням, коротким оглядом професійної діяльності і певних заслуг. Зазвичай вітальні презентації повідомляють про причину урочистості (укладення договору, завершення проекту, вихід нової книги, календарне свято) і можуть мати елементи звітної презентації, оскільки повідомляють про виконану роботу або певну низку подій. Г.Павловська і Л.Кузьміна також виділяють два типи даної презентації – привітальну/прощальну і вступну/заклучну [6].

Р. Ботавіна розглядає публічні виступи на предмет презентації і виділяє наступні види: презентація громадської організації; презентація товару; презентація проекту; презентація обсягу і змісту виконаних робіт (звіт); презентація плану майбутніх робіт [2].

За формою передачі інформації презентації можуть поділятися на наступні групи: письмова презентація (рекламні буклети, листи-заяви на роботу, рекомендаційні листи); усна презентація (самопрезентація, інтерв'ю при наймі на роботу, міні-презентація); відео-презентація (у тому числі й Інтернет-презентація) [8, с.7].

Презентації також можуть поділятися за стилем спілкування і бути офіційними чи неофіційними.

Охарактеризувавши різні типи презентацій, хочемо підкреслити, що велику увагу слід приділяти навчання інтеркультурній презентації, оскільки від майбутнього фахівця-презентатора буде вимагатися не лише володіння презентаційними вміннями і навичками, але й уміння іншомовної комунікативної діяльності.

Володіння вміннями і навичками міжкультурної комунікації є однією з важливих потреб сучасного суспільства, а презентаційні вміння займають чільне місце у професіограмі фахівця будь-якої галузі. Тому нашим пріоритетним завданням є не тільки формування здатності майбутніх фахівців сфери туризму адаптуватися в мультикультурному середовищі при проведенні різного виду презентацій, але й формування іншомовних презентаційних умінь, за відсутності яких презентатор не зможе здійснити процес комунікації. Саме тому наша спроба згрупувати і класифікувати презентації відповідно до їх характерних особливостей допоможе у навчанні створення і проведення презентацій, формування презентаційних умінь і навичок, що дозволяють не тільки грамотно здійснювати підготовку публічної комунікативної діяльності, але й ефективно взаємодіяти з монокультурною чи мультикультурною аудиторією.

Завершуючи розгляд питань, присвячених типології презентації, буде справедливо зазначити, що наведена класифікація презентацій і їх коротка характеристика дає підстави вести мову про необхідність навчання презентації з урахуванням особливостей, властивих певному типу презентації. Тому в наших подальших дослідженнях ми розробимо систему завдань, спрямованих на формування і розвиток іншомовних презентаційних умінь і навичок

для студентів спеціальності «Туризм» в умовах міжкультурної комунікації, що є важливим фактором для іншомовного професійно-спрямованого спілкування зазначених фахівців.

Література:

1. Арредондо Л. Искусство деловой презентации / Л. Арредондо - Челябинск: «Урал LTD», 1998. - 513с.
2. Ботавина Р. Н. Этика деловых отношений / Р. Н. Ботавина. - М.: Финансы и статистика, 2003.-208с.
3. Введенская Л. А., Павлова Л. Г. Деловая риторика / Л. А. Введенская, Л. Г. Павлова. - Ростов-на-Дону: «МарТ», 2001.-512с.
4. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / Уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. – К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2005. – 1728 с.
5. Зарецкая Е. Н. Деловое общение / Е. Н. Зарецкая. - Т. 1. - М.: Дело, 2002. - 696с.
6. Павловская Г.А., Кузьмина Л.Г. Лингводидактическая характеристика презентации как формы устного профессионального общения / Г.А. Павловская, Л.Г. Кузьмина. – Воронеж: Вестник ВГУ. Лингвистика и межкультурная коммуникация, 2006. - № 2.- С.143-149
7. Попова О.Ю. Методика обучения иноязычным презентационным умениям студентов неязыковых вузов (на материале английского языка): Дис... канд. пед. наук: 13.00.02. – Волгоград, 2005. – 199 с.
8. Руководство по проведению презентаций на стажировке в Германии. – М.: МАКС Пресс, 2001. – 180с.
9. Comfort J. Effective Presentations / J. Comfort. - Oxford University Press, 1995. - 80 p.
10. Dictionary of english language and culture. -Great Britain: Longman, 1992. – 1528 p.
11. Jones L. Working in English / L.Jones. - Cambridge University Press, 2001. - 144 p.
12. Locker K.O. Business and Administrative Communication / K.O. Locker. - McGraw-Hill, 2005. - 517 p.
13. Master P. Responses to ESP. / P. Master. - San Jose (USA): San Jose State University, 1998. - 244 p.
14. Micro-Robert Poche. Dictionnaire d'apprentissage de la langue française. / Réd. A. Rey. – 1992. – 5018 p.
15. Ober S. Contemporary Business Communications / S.Ober. - Houghton Miffl in Company, 2005. - 687 p.
16. Powell M. Presenting in English: How to give successful presentations. / M. Powell - Thomson/Heinle, 2002. - 128 p.
17. Smithson S. Interpersonal skills at work / S. Smithson, J. Whitehead // A Handbook for management trainers. London: Croner publications Ltd, 1990. – 306p.
18. Whatley R. Types of Presentations.[Електронний ресурс].–Режим доступу: http://www.cypressmedia.net/articles/article/25/types_of_presentations.

У статті розглядається типологія презентацій як виду іншомовної публічної комунікативної діяльності. Презентації згруповуються і класифікуються відповідно до їх характерних особливостей.

Ключові слова: презентація, презентаційні вміння, іншомовна публічна комунікативна діяльність.

В статье рассматривается типология презентаций как вида иноязычной публичной коммуникативной деятельности. Презентации группируются и классифицируются в соответствии с их характерными особенностями.

The article deals with the typology of presentations as a type of foreign language's public communicative activity. Presentations are grouped and classified according to their characteristics.